

ΒΟΗΘΗΜΑΤΑ
ΓΙΑ ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ:

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΔΕΥΤΕΡΗ ΣΕΙΡΑ ΑΣΚΗΣΕΩΝ ΜΕΤΡΟΤΕΧΝΙΚΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ

ΑΣΚΗΣΗ 6

Τα βοηθήματα αυτά αναφέρονται σε επί μέρους θέματα των παραδόσεων του μαθήματος και αποσκοπούν στην υποστήριξη της μελέτης των σπουδαστών του ΕΜΠ που τις παρακολουθούν και αποτείνονται σ' αυτούς.

Η διανομή σε τρίτους, η αντιγραφή και η ανατύπωση ακόμη και τμήματος των βοηθημάτων αυτών αποτελούν δικαιώματα του ΕΜΠ και μόνο.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΜΕΤΡΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

Α/Α	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ
1	100.00157
2	100.00163
3	100.00148
4	100.00162
5	100.00143
6	100.00146
7	100.00153
8	100.00160
9	100.00166
10	100.00161
11	100.00169
12	100.00170
13	100.00170
14	100.00176
15	100.00173
16	100.00174
17	100.00179
18	100.00179
19	100.00185
20	100.00184
21	100.00184
22	100.00189
23	100.00194
24	100.00196
25	100.00188
26	100.00189
27	100.00194
28	100.00192
29	100.00188
30	100.00189
ΜΕΣΗ ΤΙΜΗ	100.00174

ΑΣΚΗΣΗ 6^H

Μέτρηση πρότυπης ράβδου με την μηχανή μέτρησης CMM του διαπιστευμένου κατά το πρότυπο ΕΛΟΤ EN ISO / IEC 17025 : 2005 Μετροτεχνικού Εργαστηρίου.

ΘΕΜΑ ΑΣΚΗΣΕΩΣ

Υλοποιείται σειρά μετρήσεων σε πρότυπη ράβδο με τη μηχανή μέτρησης τριών αξόνων *Global CMM* του Μετροτεχνικού Εργαστηρίου και θα εξεταστούν τα παρακάτω στοιχεία:

1. Τα σφάλματα που υπεισέρχονται στην μέτρηση (Τυχαία, συστηματικά)
2. Το μήκος της πρότυπης ράβδου στη θερμοκρασία αναφοράς (20° C)
3. Η αβεβαιότητα της μέτρησης

Δίνονται τα εξής στοιχεία:

- Ονομαστικό μήκος πρότυπης ράβδου: $X_0 = 100 \text{ mm}$.
- Διακριβωμένο μήκος πρότυπης ράβδου: $X = (100,00012 \pm 0,00014) \text{ mm}$
- Συντελεστής θερμικής διαστολής χάλυβα: $a = 11.5 \cdot 10^{-6} \text{ }^\circ\text{C}^{-1}$
- Θερμοκρασία πρότυπης ράβδου κατά τη διάρκεια της μέτρησης: $\theta = 20,3 \text{ }^\circ\text{C}$
- Σφάλμα θερμομέτρου μέτρησης της θερμοκρασίας ράβδου: $\Delta t = 0,2 \text{ }^\circ\text{C}$
- Διαιρέτης k:
  1. Για ορθογωνική κατανομή $k = \sqrt{3}$
  2. Για κανονική κατανομή $k = 2$
- Αβεβαιότητα μηχανής CMM: $U = 0,8 \text{ } \mu\text{m}$ με επίπεδο εμπιστοσύνης 95% υποθέτοντας κανονική κατανομή (από πιστοποιητικό διακρίβωσης)

ΣΕΙΡΑ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

1. **Λήψη των μετρήσεων** με τη μηχανή CMM (calibration – τοποθέτηση δοκιμίου – δημιουργία προγράμματος μέτρησης – «τρέξιμο του προγράμματος» - διαστασιολόγηση.)

*βλ. Παράρτημα

2. **Υπολογισμός της στατιστικής αβεβαιότητας Τύπου A** (τυχαία σφάλματα επαναληψιμότητας):

- a. Εκτίμηση της μέσης τιμής του μήκους της ράβδου:

$$\underline{\mu = 100,00174 \text{ mm}}$$

- b. Υπολογισμός της τυπικής αβεβαιότητας της παραπάνω εκτίμησης:

$$u_1 = \sigma_x \quad \text{όπου } \sigma_x \text{ η τυπική απόκλιση των 30 μετρήσεων:}$$

$$\underline{u_1 = \sigma_x = 0,000154 \text{ mm} = 154 \text{ nm}}$$

- c. Συμπλήρωση των αντίστοιχων πεδίων του Πίνακα 1

3. **Θερμοκρασιακές επιδράσεις:**

- a. Εκτίμηση του σφάλματος λόγω απόκλισης της θερμοκρασίας της ράβδου από τη θερμοκρασία αναφοράς: $\Delta x_\theta = \alpha \cdot X_0 \cdot \Delta \theta$ (όπου $\Delta \theta = 20 - \theta$ και θ η θερμοκρασία μέτρησης):

$$\underline{\Delta x_\theta = - 0,00035 \text{ mm}}$$

- b. Υπολογισμός της τυπικής αβεβαιότητας της παραπάνω εκτίμησης υποθέτοντας ορθογωνική κατανομή του σφάλματος:

$$u_2 = \frac{a \cdot X_o \cdot \Delta t}{k} \quad \text{όπου } \pm \Delta t \text{ το σφάλμα του θερμομέτρου που δηλώνει ο κατασκευαστής}$$

και k ο διαιρέτης για ορθογωνική κατανομή:

$$u_2 = 0.000133mm = 133nm$$

- c. Συμπλήρωση των αντίστοιχων πεδίων του Πίνακα 1

4. **Αβεβαιότητα εξοπλισμού (CMM)**

- a. Υπολογισμός της τυπικής αβεβαιότητας εξοπλισμού:

$$u_3 = \frac{U}{k} \quad \text{όπου } U \text{ η διευρυμένη αβεβαιότητα που δηλώνει ο κατασκευαστής της CMM με επίπεδο εμπιστοσύνης 95\% υποθέτοντας κανονική κατανομή:}$$

$$u_3 = 0.0004mm = 400nm$$

- b. Συμπλήρωση των αντίστοιχων πεδίων του Πίνακα 1

5. **Υπολογισμός της συνδυασμένης τυπικής αβεβαιότητας (u_c):**

$$u_c = \sqrt{u_1^2 + u_2^2 + u_3^2} \quad \text{και συμπλήρωση του αντίστοιχου πεδίου του Πίνακα 1:}$$

$$u_c = 0.000449mm = 449nm$$

6. **Υπολογισμός της διευρυμένης αβεβαιότητας (U):**

$$U = k \cdot u_c \quad \text{υποθέτοντας κανονική κατανομή με επίπεδο εμπιστοσύνης 95\%.}$$

$$U = 0.000898mm \approx 0.90\mu m$$

7. **Ισοζύγιο Αβεβαιότητας (ΠΙΝΑΚΑΣ 1)**

ΠΗΓΗ ΑΒΕΒΑΙΟΤΗΤΑΣ	ΕΚΤΙΜΗΣΗ (mm)	ΤΥΠΙΚΗ ΑΒΕΒΑΙΟΤΗΤΑ (nm)
Επαναληψιμότητα		
Θερμοκρασιακές επιδράσεις		
Αβεβαιότητα εξοπλισμού		
Αποτέλεσμα μέτρησης		
Συνδυασμένη αβεβαιότητα (nm)		
Διευρυμένη Αβεβαιότητα (μm)		

8. **Δήλωση αποτελέσματος:** $X = (\dots \pm \dots) \text{ mm}$

9. **Σχολιασμός/σύγκριση με διακριβωμένη τιμή ράβδου:**

.....

.....

.....

.....